

Dokument č. 1

Správa agenta ŠtB „Juraja“ zo 14. 1. 1958

Za ten čas čo som bol na schôdzke s riadiacim orgánom bol objekt BUNTA už tri razy na výsluchu. No i tak vzhľadom na neprítomnosť objektu MICHALUSA som si s ním mohol dosť dôkladne pohovoriť. Porozprával mi toho pomerne dosť, no ťažko usúdiť či hovorí pravdu. Hovoril mi o štyroch akciách medzi ktorými na prvom mieste je akcia v Nemeckej. Potom to ešte bola tá samostatná akcia, ktorú robili pod jeho velením gardisti bez účasti Nemcov a potom ešte dve akcie. V jednej z nich sa išli strieľať francúzski partizáni a v druhej vyhadzovali zasa bez účasti Nemcov bunkre v ktorých boli ukrytí partizáni.

Tak najprv o tej Nemeckej: Začalo to tým, že oni teda slovenskí gardisti na čele s poslancom HSLŠ Andreidesom urobili jednu akciu v obci Mičiná neďaleko Banskej Bystrice. Dozvedeli sa totiž, že v tejto obci sa ukrýva niekoľko židovských rodín, potom partizáni rôznych národností. Všetkých do jedného vybrali a nakoľko Slováci vraj vtedy nemali v Bystrici väzenia odovzdali ich nemcom, Sicherheits Dienstu. Medzitým hlavným vedením gardistov osobne KOŠOVSKÝM a ĎURČANSKÝM bola celá skupina POHG v ktorej mal BUNTA funkciu zástupcu veliteľa normálne zadelená k SD. Mimochodom poznamenávam, že BUNTA sa o tejto skupine POHG vyjadril, že to bola bezosporu jedna s najagilnejších a že keby boli bývali všetky takéto ako ich, že by dnes po svete nechodilo toľko bývalých partizánov. Čo bolo potom ďalej.

Jedného dňa veliteľ tejto skupiny POHG nariadil aby sa celá skupina odsťahovala do obce NEMECKÁ. Nuž teda išli. HORA potom odtiaľ odišiel a velil im BUNTA. HORA tam iba občas prišiel pozrieť ako vraj ide robota. V Nemeckej boli spolu so SD. Vedeli čo sa tam ide robiť. Vraždili tam tých ľudí, čo pochytili v Mičinnej. Vozili ich tam na autách z Bystrice. Bunta vraví, že nevie presne koľko to bolo ľudí a či to boli iba tí čo ich pochytili v Mičinnej, ale celá akcia trvala jeden celý týždeň a celý tento týždeň vo dne i v noci sa vraždilo a páľilo. BUNTA ako veliteľ riadil toto všetko. Nevravel, že riadil strieľanie, ale vraj rozdeľoval funkcie kto má čo robiť. Zaujímavá vec je tá, že mi BUNTA povedal, že to aby páľili týchto ľudí nenariadili Nemci ale oni slovenskí gardisti, pretože Nemcom vraj vôbec nezáležalo na tom čo sa s týmito ľuďmi stane potom až keď budú povraždení. Slováci páľili a celú akciu pálenia i chod pece obsluhovali Slováci. Bunta mi povedal, že najväčšiu činnosť pri peci vyvíjal nejaký gardista, ktorý sa volal POLENO či KOLENO a tento si potom vyslúžil od ostatných gardistov prezývku „KOMINÁR“. Popol spálených obetí potom za každým s pece vymetali a hádzali do Hrona. Aby vraj nezostalo ani najmenšej stopy po ich zverstvách. Ale oni vraj nestrieľali. Iba potom už nakoniec niekoľkí i strieľali, ale on BUNTA vraj pri tom nebol, lebo by vraj nezniesol pohľad na to. Medzi strieľajúcimi vraj boli KNÁPEK a ČUDEK, ktorých za to potom verejne pred všetkými pochválil veliteľ Nemcov. Po celej tejto akcii vraj boli všetci veľmi nervózni pretože pravda bolo to preda len vyvraždenie niekoľkých stovák ľudí a najviac ich vraj bolelo, že vraždili i veľké množstvo malých detí. Aký je to len výsmech zo všetkého čo je ľudské.

V Nemeckej pod vedením BUNTU podnikol ešte POHG jednu samostatnú akciu teda bez Nemcov a to dozvedeli sa že niekde blízko sa skrývajú partizáni v bunkroch tak šli tam a vyhodili do vzduchu asi tri bunkre i s partizánmi. BUNTA sa teší, že podľa všetkých predpokladov o tomto štátna bezpečnosť ešte nevie, lebo sa to zatiaľ nespomínalo. To by teda bola druhá akcia.

Tretia sa tiež odohrala neďaleko Nemeckej. Niekoľkí členovia POHG viezli na aute na

popravu do Nemeckej plné auto francúzskych partizánov. Títo nakoľko vedeli, že ich zrejme vezú na popravu tak sa snažili utiecť. Pri úteku ich páni všetkých bez výnimky postrieľali. BUNTA mi povedal, že na vlastné oči videl ako gardista KALIVODA ešte za posledným, ktorý sa už takmer zachránil a doplával na druhú stranu Hrona hodil granát, ktorý ho roztrhal na franforce. O tejto akcii mi tiež hovoril Bunta ešte včera predtým než bol konfrontovaný a než vedel, že o tom vedia i orgány bezpečnosti. Vtedy sa domnieval, že o tom nik nevie a preto mi i povedal, že na tomto má zásluhu tiež on. Usmieval sa pri tom ako diabol.

Nakoniec k tej štvrtej a poslednej akcii o ktorej mi doteraz nehovoril. Začalo to tým, že gardisti chytili jedného partizána spojku a dovedli ho pred BUNTU a pýtali sa či ho treba zastreliť. BUNTA povedal, že netreba, že on si ho vezme na starosť a prevychová ho. Tento partizán sa volal VOJTECH. BUNTA tvrdí, že sa mu ho skutočne podarilo presvedčiť, že partizáni sú zloduchovia a že by bolo potrebné aby jemu prezradil kde sa ukrývajú partizáni. VOJTECH vraj skutočne pochopil, že aké potvory sú partizáni (uvádzam to tak ako mi to podával BUNTA) a preto vraj bez všetkého povedal, že kde sa ukrývajú partizáni a sľúbil, že ich tam privedie. BUNTA dal rozkaz na akciu. Zistil, že mu VOJTECH hovoril pravdu a podarilo sa im vybrať celé hniezdo. Gardistov na tejto akcii bolo zúčastnených 7. Boli to BUNTA, Mico SPIŠIAK, HAJDÚCH, PEKAR, POTROK, KNÁPEK a KALIVODA. Všetci sa dohodli na tom, že celú partiu partizánov samostatne zlikvidujú. Partizánov bolo vraj tiež presne sedem. Boli to vraj traja švajčiarski partizáni, jeden slovenský a tri ženy. Všetci vraj boli židia. Keďže nich i partizánov bolo práve sedem tak sa ďalej dohodli, že každý zastrelí jedného, aby nemali žiadne výčitky. Zaviedli ich teda tam, kde boli ubytovaní oni a odtiaľ ich mali po jednom vodiť do jednej žumpy nad ktorou ich potom i strieľali a spúšťali dnu. Jedna zo žien bola mladá a pekná. Zistili teda, že by nebolo od veci ju zneužiť. Táto iniciatíva vraj vyšla od mladších ako bolo POTROK a KNÁPEK. BUNTA vraj nevie, že kto ju všetko zneužil, ale pamätá si vraj, že jeho volali tiež, ale on to odmietol, pretože mal vraj dosť iných a krajších žien. Vie vraj celkom určite, že posledný ju zneužil KNÁPEK a tento ju vraj viedol i zabiť. Keď sa KNÁPEK vrátil tak hovoril vraj BUNTOVI, že je hlúpy keď sa s ňou nechcel vyspať, pretože vraj mala peknú pučku. Potom hovoril ešte z toho i iné podrobnosti. BUNTA tvrdí, že on vraj nestrieľal ani v tejto akcii, práve tak ako SPIŠIAK. Mal to síce v úmysle i ísť na miesto, kde sa konali vraždy, ale keď tam prišiel zistil že sú už všetci zavraždení a naňho a na SPIŠIAKA vraj nezostalo. Nemôže vraj celkom presne povedať, kto ich povraždil ale sa domnieva, že to boli všetci ostatní piati.

To by tak bolo to čo mi BUNTA rozprával doteraz o akciách. [...]

Dokument č. 2

Správa agenta ŠtB „Juraja“ z 24. 1. 1958

[...] Bunta mi zasa rozprával ako to vraj bolo pri tej poslednej akcii, keď jeho skupina gardistov zavraždila siedmich partizánov. Nakreslil mi dokonca plánok ako to pri celej akcii vyzeralo. K miestu prišli po ceste smerom od Banskej Bystrice. Strážnica v ktorej sa potom zastavili bola neďaleko cesty po ľavej strane. Ešte pred strážnicou niekoľko desiatok metrov bola žumpa do ktorej potom obeť hádzali. Keď prišli k miestu, tak auto zastalo asi tak uprostred na ceste medzi strážnicou a žumpou. Už cestou k miestu vyzliekli donaha jedného chlapa z tých partizánov a toho nechali na aute a ten bol potom zavraždený ako prvý. Ostatných šiestich zobrali do strážnice, do ktorej sa

vchádzalo vraj od opačnej strany než odkiaľ prišli. Partizáni celkom nič netušili a šli tam celkom kludne. Až potom keď počuli výstrel začali sa búriť. BUNTA, ktorý bol s nimi v strážnici, musel potom držať dvere, aby mu nepoutekali. Všetci ostatní vraj boli vonku, tam kde sa popravovalo. SPIŠIAK v tom čase vraj stál pri aute a pozeral sa na celú vec. Potom ostatných po jednom vyvážali na popravište. Nakoniec ženy a tu potom vraj prišlo i k tomu znásilneniu. Pamätá si, že to boli POTROK a KNÁPEK a nepamätá si už presne ktorého sa potom spýtal to, že či tá žena mala dobrú pučku. Keď on potom prišiel k miestu činu boli už všetci siedmi povraždení a on teda podľa toho nestrielať. Nevidel tiež, že kto strieľal, ale z rečí sa vraj dozvedel, že okrem SPIŠIAKA vraj všetci. Takto sa vraj odohrala celá vec. Tvrdil, že mi povedal čistú pravdu.

Potom mi ešte rozprával o tom ako to v skutočnosti bolo s tým VOJTECHOM, ktorý ich priviedol do bunkrov týchto partizánov. Povedal, že to VOJTECH urobil celkom dobrovoľne a že sám prišiel na túto myšlienku, aby sa jeho bývalí kolegovia partizáni vybrali a sám ich tam viedol. Keď bol potom súdený tak sa z toho vykrútil a to takým spôsobom, že jeho sestra a brat pozháňali falošných svedkov, ktorý mu vraj dosvedčili že on bol nevinný a že to myslel celkom dobre pretože bol s partizánmi dohodnutý, že im tam privedie gardistov, aby ich zlikvidovali. To však bola číra lož a on BUNTA to vie veľmi dobre. Doprial však chlapcovi, aby sa dostal von pretože to bol celkom dobrý chlapec.

Zaujímavé je na čo vám Bunta prišiel. Povedal mi včera, že vlastne jeho by už teraz nemali súdiť za to, že tam boli postrieľaní tí ľudia ako som to opísal vyššie, pretože práve za to už dostal tých desať rokov z ktorých odsedel štyri. Hneď ako mu to prišlo na um dostal lepšiu náladu a viacej nádeje do budúcnosti.

Vypytoval som sa tiež na to, prečo neodišiel do zahraničia, keď vedel, že čo ho čaká v takom prípade keď by bolo všetko odhalené. Tak som sa chcel dozvedieť niečo z toho kto to bol vlastne uňho čo ho volal aby s ním odišiel do emigrácie a ďalšie veci v tomto smere. Potom mi povedal, že ten čo bol uňho to bol jeden človek z Rače teda z obce kde BUNTA býval, ale že on tomuto človeku veľmi nedôveroval, lebo ho príliš dobre nepoznal a myslel si o ňom, že je to nejaký provokatér a preto mu toto odmietol. [...]

Dokument č. 3

Správa agenta ŠtB „Juraja“ z 29. 1. 1958

[...] Objekt je veľmi nahnevaný na všetkých svojich komplicov. Povedal mi, že až teraz z odstupom času od jednotlivých výsluchov vidí ako sa k nemu jeho spoločníci zachovali. On vraj hlupák všetko sa snaží zatajovať a oni naňho všetci valia až jedna radosť. Povedal mi, že i on tak bude jednať. Nech si vraj nemyslia, že on na nikoho nič nevie. Tak mi napríklad povedal, že SPIŠIAK sa vraj vyhovára pri tej poslednej akcii na to, že BUNTA ho zavolať cestou na popravisko, že on bol v tom čase na prechádzke po Bystrici. BUNTA sa mu teraz zahráza v duchu a hovorí, že veď on vie na SPIŠIAKA tiež zaujímavé veci a ako vidieť bude ich musieť povedať, keď sa vraj pán SPIŠIAK zachoval k nemu takto. Potom vravel, že bol to práve SPIŠIAK, ktorý vyberal všetkých tých ktorí boli potom v Banskej Bystrici a zúčastnili sa Nemeckej. On mal vraj hlavné slovo. Veľa nadávok sa ušlo tiež HOROVI. Povedal, že tých siedmich partizánov mali pôvodne postrieľať Nemci, ale keď vraj videli, že partizánov už o všetko obrali slovenskí gardisti, tak im povedali, že keď ich vedeli olúpiť nech si ich teraz i postrieľajú. Olúpil ich vraj HORA, ktorý si do emigrácie odniesol plný mešec zlata a rôznych iných šperkov. Dnes

mi ešte okrem iného tiež povedal, že keď sa išla robiť akcia v Nemeckej tak už v Bystrici pred SD vedeli všetci, že kam idú. Skutočne vraj hovoril pravdu pri konfrontácii BAZALA keď toto hovoril a vyhovárал sa na to, že usúdil tak podľa mŕtvoly, ktorú tam nakladali na auto. Povedal mi, že keď bude chcieť, tak sem vraj dostane celú POHG z Považskej, lebo ani jeden nie je čistý tak, že by nezniesol čo len 10 rokov.

Dokument č. 4

Správa agenta ŠtB „Juraja“ z 31. 1. 1958

Dnes doobeda prišiel na našu celu nový objekt, ktorý sa predstavil ako Ján Čisárik a pritom hneď povedal, že je gréckokatolíckym kňazom. [...]

Zaujímavé je pozorovať ako príchod tohto farárka zapôsobil na BUNTU. Ten bol z toho celý šťastný, že sme na celu dostali tohoto kňaza a že mu bude vraj udržiavať v poriadku dušu, že sa mu vyspovedá, že sa bude môcť preda len zbaviť hriechov, keby tak preda len bol obesený. Hneď mu začal rozprávať o svojej činnosti celkom podrobne od A až do Z. Začal s tým k čomu bol včera vyšetrovaný a čo bola jeho prvá akcia v B. Bystrici. Pretože som o tom tiež ešte nepísal, tak tu stručne opíšem čo o tom BUNTA hovoril. Povedal, že to bola akcia proti partizánom v oblasti obce MIČINNÁ. Členovia POHG pod vedením ANDREIDESA a HORU sa tam vybrali hneď ráno. Keď prišli do spomínanej obce tak tam už partizánov nenašli, ale pretože pece boli ešte teplé, tak usúdili, že nebudú ďaleko. Skutočne ich zanedlho objavili a pustili sa ich prenasledovať. Nebolo to vraj príliš ťažké a za chvíľu ich všetkých mali pohromade. Všetkých naložili na auto a odviezli ich do B. Bystrice a tam ich potom prezerali a brali im veci, ktoré mali u seba. BUNTA tvrdí, že cestou vystúpil u ĎURČANSKÉHO a len potom išiel do školy kde bolo POHG ubytované a kde sa prevádzala i prehliadka a kde sa ľudia okrádali. On tvrdí, že sa osobne prehliadky nezúčastnil, že len chvíľu prizeral a potom išiel preč. Hovoril že tam boli ženy i jeden chlapec ešte dieťa. Všetci vraj potom boli popravení v Nemeckej.

Potom BUNTA rozprával ČISÁRIKOVI i o tých ostatných prípadoch. Dával som dobrý pozor, či mu o tom bude rozprávať tak isto ako mne a musel som konštatovať, že to bolo takmer bezo zmien. O tom čo mu hovoril som už o všetkom písal. Priznal, že vedeli kam sa ide, že čo sa tam bude robiť, že potom keď už tam i boli tak videl, že keď sa bude popravovať videl tú pec, keď tam prišli, ale strieľať vraj nevidel. Povedal i to, že riadil tú strážnu službu. Okrem toho ešte povedal, že videl keď strieľali po tých francúzskych partizánoch, ktorí sa pokúsili o útek, že videl ako ich postrieľali. Rozprával i o tom ako sa tam potom rabovalo i všetky tie ostatné veci o ktorých som už predtým písal.

Ako tretiu vec uvádzal obec Rudlany, keď sa tam zúčastnil na tretej akcii v B. Bystrici. To doteraz ešte nespomínam, aspoň si na to nepamätám. Možno, že som o tom i písal, ale neviem to presne, tak to opíšem ešte raz. Zbierali tam vraj vojenské veci. Bol za to i súdený, ale tu sa o tom vraj ešte nepreberalo a dosiaľ ani nespomínalo. Tam tiež zobrali dve osoby a tieto osoby boli potom odstrelené, ale to vraj ani on nevie kedy, len toľko vraj vie, že ich vybral ŠTEFANKA a ten s nimi tiež potom čosi urobil.

K tej prvej akcii by som ešte chcel dodať, že BUNTA povedal, že o tom predovšetkým o zlatých veciach, ktoré obetiam pobrali, sa hovorilo, že to pôjde na zlatý poklad tzv. Slov. Republiky. To však nebolo pravda, pretože si to rozdelili HORA s ANDREIDESOM.

Keď BUNTA farárovi začal rozprávať o tej poslednej akcii, tak som práve odchádzal na schôdzku. Vo všetkých prípadoch tvrdil BUNTA i tomuto človekovi, že nestrieľal, že vraj v poslednej akcii videl ako strieľali ale on nie. Že to videl to mi doteraz nehovoril. Povedal tiež, že nebol celú dobu vnútri. Okrem iného spomínal mu tiež SPIŠIAKA a hovoril mu o ňom presne to isté čo i mne. To by tak bolo asi všetko. [...]

Dokument č. 5

Správa agenta ŠtB „Juraja“ z 5. 2. 1958

BUNTA včera ani dnes doobeda na výsluchu nebol. No i tak som sa ho včera keď som s ním celé poobedie i dnes doobeda bol sám, snažil vyspovedať. Premyslel som si vopred otázky a potom som mu položil prvú a viacej ani nebolo potom už treba. Spýtal som sa ho na to, čo ho vlastne tak strašne duševne deprimuje, a on mi odpovedal.

Vravel, že predovšetkým má z toho celého strašný strach a potom, že ho pochycuje i hrôza z toho, že keď si spomenie aké to zverstvá len všetko robili a vôbec čo sa všetko v Bystrici robilo a čoho sa on a jeho oddiel nezúčastnil. Teda predovšetkým strach, že bude obesený. Povedal mi, že až teraz zistil aký je z neho vlastne zbabelec a ako sa bojí o svoj život, a preto práve bude sa snažiť takmer všetko poprieť a každú cenu. Ak to vraj nepomôže tak sa nedá nič robiť, ale bude mať vraj aspoň to vedomie, že on sa nepriznával. Potom mi rozprával o tom, že nie je on celkom tak bez viny ako mi to vraj často hovorí, že on nesie práve snáď okrem HORU na všetkom tú najväčšiu vinu a keď to budú všetci tvrdiť tak on potom nebude sa proti tomu môcť postaviť a z toho má strach najväčší. A i preto stále uvažuje iba o tom ako by sa z toho dostal a nenachádza veru žiadneho riešenia. Čím ďalej ubieha čas tým väčší má strach. Potom mi rozprával o tom poslednom prípade kde povraždili tých siedmich partizánov v tej žumpe. Povedal mi, že na tom nesie vinu jedine on sám, pretože to bola jeho takmer samostatná akcia. Sám nahovoril toho VOJTECHA, ktorý ich zaviedol na partizánov i potom sám ich spolu so SPIŠIAKOM vyšetroval i bil pri tom a o všetko ich spoločne potom i obrali. S tým vraj Nemci nemali celkom nič. Hovoril mi o tom, že tí jeho spoločníci hovoria naňho, že on ich zavolať na to popravovanie a sám si vybral takých, ktorým dôveroval. Všetkých do jedného na akciu zavolať on, HORA v tom nemal prsty, iba čo vraj takmer všetku korisť zhrabol a schoval do svojho vrečka. Jedinou pravdou na tom však je, že on skutočne nestrieľal, ale ich im vraj iba po jednom podával.

Chcel si vraj jednu ženu tiež zastreliť, ale prišiel už neskoro pretože z horlivosti ho niekto predbehol. Nuž takáto je situácia.

Potom má veľké starosti i s tou Nemeckou. Nevie ako sa zbaviť toho, že on riadil celú akciu. Povedal som mu že veď to zvädza ako vraví na Nemcov. Na to mi povedal, že to nie je tak jednoduché, pretože každý vedel čo sa ide robiť a ako mi už vraj povedal oni gardisti navrhli práve to spaľovanie a jednoducho s tým nemeckým oddielom boli premiešaní tak ako keby to ani neboli oddiely dvoch národností, ale jeden nedeliteľný. Veliteľ Nemcov riadil strieľanie a on BUNTA riadil striedanie stráží, pričom strieľali i Nemci i Slováci a strážili tiež aj Nemci aj Slováci. Za túto akciu dostali potom všetci gardisti od KOŠOVSKÉHO po tristo korunách. Niekde vraj boli BUNTOVI gardisti oveľa agilnejší ako Nemci. Nuž takto to teda bolo v skutočnosti. Modlí sa vraj len za to aby sa chlapi ku všetkému nepriznávali, lebo bude koniec i keď nemieni nič priznať. [...]

Dokument č. 6

Správa agenta ŠtB „Juraja“ z 11. 2. 1958

Tak najprv o Nemeckej. Povedal mi, že toho sa najviac z tých vecí čo mu kladú za vinu bojí a musí sa z toho za každú cenu nejakým spôsobom dostať, že nesmie pripustiť to, aby mu dali, že celú akciu riadil. Dúfa predovšetkým v to, že nikto z tých ľudí čo sa tejto akcie zúčastnili nebude predsa tak hlúpy, aby povedal, že celú akciu riadili Slováci keď sa celkom ľahko môže vyhovoriť na Nemcov. S tým najviac počíta. Povedal im však, že v skutočnosti to bola ich akcia, teda gardistická a Nemci im pri tom len pomáhali. Povedal mi, že to celé bolo z nariadenia slovenského štábu, ktorý vtedy v B. Bystrici tvorili LONGAUER ako veliteľ gardy, potom ĎURČANSKÝ ako akýsi poverenec a KOŠOVSKÝ ako jeho zástupca. Títo o všetkom rozhodovali a tak to bolo i s Nemeckou. Povedal mi, že o celej akcii bol upovedomený i KUBALA, ktorý s tým súhlasil. [...]

Zaujímavé je to, že BUNTA sa stále odvoláva na HORU, v skutočnosti sa však najviac bojí toho, že by sa tu zrazu HORA mohol objaviť a takto by vyšla skutočná pravda o BUNTOVEJ činnosti najavo. BUNTA mi hovoril, že on v niektorých prípadoch viacej rozkazoval ako samotný HORA, pretože HORA sa väčšinou pohyboval iba medzi pánmi a dával rozkazy len v Bystrici, ale on BUNTA riadil väčšinu akcií vonku. [...]

Reagencia na včerajší výsluch je zrejme skreslená tým, že mi o ňom rozprával pred objektom ČISÁRIKOM. Povedal, že sa písalo o akcii pri žumpe. Vraj priznal, že to bola ich samostatná akcia a že on ju riadil a potom keď bolo už všetko hotové išiel sa presvedčiť k žumpe či sú postrieľaní. Povedal mi, že POHG z P. Bystrice zavraždilo celkovo 500 židobolševikov, včetně Nemeckej. Keby vraj tak konali všetky POHG dnes by nebolo tohto zriadenia.

Dokument č. 7

Správa agenta ŠtB „Juraja“ z 12. 2. 1958

Včera bol objekt BUNTA takmer celý deň na výsluchu. Tentoraz už sa toľko neskrýval ani pred ČISÁRIKOM ako v predchádzajúce dni a viacej hovoril i pred ním. Potom keď sa vrátil z večerného výsluchu tak mi hovoril o veciach súc presvedčený, že ČISÁRIK spí. Bol oveľa kludnejší ako v predchádzajúce dni. Mal som ten dojem, že tak bolo preto, lebo mal už z časti za sebou to čoho sa najviac obával, totiž Nemeckú i keď preň práve najlepšie nedopadla. Podľa inštrukcií riadiaceho orgánu som sa predovšetkým zameral nato ako to bolo vlastne s tým riadením, kto napríklad dal rozkaz na to, aby práve ich skupina POHG sa zúčastnila tej alebo onej akcie a podobne.

BUNTA mi povedal tieto veci: HORA, veliteľ ich POHG bol vraj človek veľmi agilný a okrem toho vraj tiež veľmi piekol s pánmi. V tomto prípade tými pánmi boli KOŠOVSKÝ, ĎURČANSKÝ, LONGAUER a ANDREIDES a okrem toho bol vraj veľmi zadobre s Nemcami a preto títo páni do určitej miery mali z neho i strach. HORA sa vždy vraj snažil o to, aby sa niekde vyňuchal že aká akcia sa má v krátkom čase kde robiť a čo to bude za akcia. Keď sa to vraj dozvedel tak potom behal od jedného k druhému a ponúkal svoj pohotovostný oddiel ako najlepší a žiadal aby bol na tú alebo onú akciu vybratý. O tom, že kde ktorý oddiel má ísť rozhodoval najviac KOŠOVSKÝ. BUNTA mi povedal, že v skutočnosti mal KOŠOVSKÝ funkciu zástupcu ĎURČANSKÉHO, ale podľa jeho mienky tam KOŠOVSKÝ zastával akúsi oveľa väčšiu tajnú funkciu a preto i o

všetkom on rozhodoval. On BUNTA sa vraj s týmito pánmi len veľmi málo stretával a zhováral pretože on bol proti nim predsa len nula. Všetko teda vybehal HORA a on to potom iba rozhodoval na tvári miesta. Tak to bolo i v Nemeckej. HORA sa vraj dozvedel, že sa bude robiť Nemecká a preto si vybehal, aby sa tejto akcie zúčastnil jeho POHG. S konečnou platnosťou o tomto prípade rozhodol KOŠOVSKÝ, ktorý teda určil, aby tam išli HOROVY chlapci ako najagilnejší a veci najoddanejší.

HORA pred akciou prišiel na ubytovňu a tu všetkým rozdelil úlohy pri celej akcii. Tak i BUNTU poveril tým, aby riadil strážnu službu, proste povedal mu čo všetko bude pri akcii on robiť. Tak každému jednému presne určil jeho zadelenie. To vraj tak robil vždy. Podľa slov BUNTU HORA to bol taký veliteľ v rukavičkách, ktorý rozkazoval, ale na väčšinu akcií sa iba zďaleka pozeral.

Včera po výsluchoch mi BUNTA rozprával, že absolútne všetko vedia bezpečnostné oddiely a že keby to bol býval vedel tak celkom určite ho nedostanú živého, že by sa bol býval obesil. Potom mi rozprával o tom že KNÁPEK a ČUDEK sa priznali k tomu, že zastrelili každý asi 60 ľudí a ostatní sa priznali k tomu, že každý zastrelil asi 5 až 10 ľudí. Keď sa to vraj spočíta tak celkom jasne vychádza, že na Nemcov potom veľa nezostalo a že teda i celú akciu robili oni. Povedal mi, že tomu bolo skutočne tak, že on o tom všetkom vedel a že keby bol býval chcel tak tomu mohol zamedziť a že teda jeho vina spočíva v tom, že tomu nezamedzil. To ho však ani najmenej nebolí, že tomu nezamedzil, ale hnevá ho predovšetkým to, že sa to takto nezmyselne prezradilo. Najväčšiu vinu tu dáva SPIŠIAKOVI, ktorý vraj celé roky žil s týmito chlapcami v Pov. Bystrice a nepovedal im, že keby sa niečo stalo ako majú hovoriť pri výsluchoch. [...]

Vo včerajšej správe som zabudol poznamenať, že mi BUNTA hovoril, že keby som tak náhodou išiel domov, aby som povedal jeho žene, že keby ju vyšetrovali, aby povedala, že priniesol z Bystrice iba kožák, perinu, flóbertku a dve kreslá. O inom ako napríklad o tom, že priniesol si tiež hodinky, aby nehovorila. Tie hodinky dostal po Nemeckej od Horu. Včera mi tiež povedal, že za Nemeckú od KOŠOVSKÉHO nedostali 300 korún ako mi pôvodne povedal ale 600. Povedal mi potom k tomu, že podľa toho sa tu musia domyslieť, že to rozhodoval o akciách KOŠOVSKÝ, keď ich za ne odmeňoval. On to vraj bude však popierať dokiaľ sa len bude dať.

Dokument č. 8

Správa agenta ŠtB „Juraja“ z 13. 2. 1958

Včera bol objekt BUNTA znova takmer celý deň na výsluchu. No ja som tentoraz obišiel v jednaní s ním dosť naplano. Povedal mi, že preberali dosť podrobne všetky udalosti týkajúce sa Nemeckej. Spieva zasa starú pieseň. Hovorí, že vraždili Nemci a oni konali iba strážnu službu. Vie však, že sa tu nedá už nič robiť a že môže vykrúcať ako chce nemôže sa z toho už dostať. Keď prišiel z výsluchu tak povedal, že vraj pri konci výsluchu keď už to nemohol znieť tak povedal referentovi, že vraj všetko čo robil z presvedčenia robil a tak isto i ostatní a že nik im k tomu nedal žiadne pokyny. Urobil to vraj preto, lebo si myslel, že mu dajú potom už pokoj, ale potom si vraj uvedomil, že to vlastne nemalo žiadny význam. Povedal, že otázky vyšetrojúceho orgánu ho už pomaly privádzajú do zúfalstva a nevie čo by mal robiť. Povedal mi, že až pôjde najbližšie na výsluch tak povie, že to všetko, celá Nemecká bola jeho práca, že on išiel za veliteľom SD EFFNEROM a požiadal ho, aby jeho oddiel dali na akciu v Nemeckej a že on to tam všetko i riadil. Povedal som mu, že tým by asi nič nezískal a že to nemá význam. Po tom

večer keď sme si ľahli spať tak som mu povedal, že keď to takto pôjde ďalej, že to bude iba seba trápiť a že najlepšie bude ak povie to čo hovoril mne, že kto akciu riadil ako to všetko HORA vybehával a podobne. Povedal mi, že to od neho nedostanú. Nuž neviem, že prečo to nechce povedať. Potom som mu povedal, že to by zrejme bolo preň lepšie, lebo keby vedeli ako to v skutočnosti bolo, tak by potom za neprítomnosti zrejme súdili i KOŠOVSKÉHO a HORU a možno i ostatných a on by potom bol iba v pozadí a možno by to s ním dopadlo ako s MACHOM, ktorý bol súdený spolu s ĎURČANSKÝM a dostal iba 30 rokov zatiaľ čo ĎURČANSKÝ bol za neprítomnosti odsúdený na trest smrti. To sa mu už lepšie páčilo a povedal mi, že o tom bude premýšľať.

Potom mi ešte povedal, že prečo sa vraj na tieto veci nepýtajú ANDREIDESA, že ten o tom vie a že ten by im mohol povedať ako to bolo s riadením, kto rozkazoval atď.

K výsluchu mi ešte povedal, že musel ísť von i s tým, že pri akcii v Nemeckej boli prítomní i členovia Trnavského POHG CÍŠAR a ešte jeden. Včera na obed povedal, že ako mohli viesť celú akciu v Nemeckej Nemci, keď z desiatich Nemcov, ktorí tam boli všetkého všade iba jeden jediný strieľal.

Ja už neviem ako ten človek rozmýšľa. Hysterický vyvracia oči ku stropu a hovorí, že on je vraj obeťou červeného bolševického teroru.

Dokument č. 9

Správa agenta ŠtB „Juraja“ zo 14. 2. 1958

Objekt BUNTA bol na výsluchu včera poobede i dnes doobeda. Keď sa z výsluchu vrátil včera poobede tak si povedal, že bol vyšetrovaný k tomu, kto vlastne tie akcie v B. Bystrici riadil ako to bolo s rozkazmi a podobne. Objekt sa tomu všetkého čo rozprával o výsluchu smial, ale to nebol prirodzený smiech, to bolo čosi idiotského takého prihlúpleho. To nebolo z radosti, to bolo skorej preto, že skutočne vidí, že nemôže nič už pre svoju ochranu robiť. Inak bol potom celkove pokojný. Rozprával potom o tom, že sa nedalo nič robiť a že on musel povedať, že ako to bolo s tým celým riadením. Povedal mi, že pokiaľ bol v Bystrici KOŠOVSKÝ tak si všetko vybavoval tento i rozkazy dával i roztriedňoval prácu a rozhodoval o tom, kde kto pôjde. Keď vraj však odišiel KOŠOVSKÝ, tak rozkazy prichádzali priamo z Bratislavy a vraj v týchto rozkazoch sa zdôrazňovalo, že každého koho chytia v horách majú bez všetkého jednoducho zastreliť, beztoho, že by sa ho na niečo vypytovali. Potom v týchto rozkazoch bolo písané o tom, že oddiely POHG majú celkom úzko spolupracovať s nemeckým SD.

Ďalej mi objekt rozprával o tom, že niekto musel povedať o ňom i to že vraj chodil na schôdzky s HOROM do štábu. Povedal mi, že raz skutočne išiel s HOROM do štábu, ale keď tam vraj prišli tak mu v akejsi hale povedal KOŠOVSKÝ, že vraj nehnevaj sa bratku, ale zostaň radšej vonku. Potom vraj čakal na HORU v tejto hale, zatiaľ čo tento sa zúčastnil porady. Toto ho vraj veľmi urazilo a viacej potom i keď ho volali na žiadnu poradu nešiel. Povedal mi, že to je celkom presne pravda i keď sa to referentovi nechce príliš veriť.

Okrem toho vraj niekto povedal i to, že keď Nemci z Bystrice odchádzali tak BUNTA spoločne s HOROM boli sa s nimi rozlúčiť, že vlastne boli na takom menšom bankete na rozlúčku, Pripíjali si tam vraj na skoré víťazstvo Veľkonemeckej ríše. Povedal mi, že i toto je pravda. [...]

Dokument č. 10

Správa agenta ŠtB „Juraja“ z 3. 3. 1958

Objekt BUNTA bol v sobotu celé poobedie až do večera na výsluchu. Keď sa vrátil tak mi povedal, že ho obrábali až štyria referenti a veru mal vraj čo robiť. Povedal mi, že takmer celý čas čo na výsluchu bol hovorilo sa o udalostiach v Nemeckej. Povedal mi, že objavili zasa akési nové veci z tohoto prípadu a že vedia oveľa viacej ako si on pôvodne myslel. Mal takú náladu a bol rozhodnutý, že bude o všetkom rozprávať, že nemá žiadnu cenu aby čosi tajil, že i tak sa všetko dozvedia a že on bude nakoniec pred súdom vystupovať ako obyčajný luhár. Potom vraj je i zničený z toho ustavičného vykrúcania a keď vidí, že to k ničomu nevedie, tak sa rozhodol, že všetko popriзнаva. No včera už hovoril trochu inakšie. Povedal mi, že sa rozhodol, že to čo plánovali v Považskej Bystrici, to vraj neprizná, lebo nakoniec by mu skutočne dali i Nemeckú a to nemôže on dopustiť. No dnes už celkom upustil od svojho dobrého úmyslu. Povedal mi, že bude pokračovať vo vykrúcaní práve tak ako doteraz. V sobotu po výsluchu bol pomerne dosť zhovorčivý a povedal mi rôzne veci.

Tak napríklad hovoril o tom, že prišli na to, že on hodil tretieho dňa poprav v Nemeckej do pece jedného francúzskeho partizána a tým sa vlastne dokázalo, že nebol pri peci iba prvý deň ako hovoril pôvodne, ale i tretí deň. Povedal mi, že sa referent k vôli tomu hneval. Čo mu to má vraj vešať na nos, veď na to sú vraj štátnou bezpečnosťou, aby si všetko zistili. Potom mi povedal, že tam chodil nie dva razy, ale bol sa tam pozrieť každý deň ako robota pokračuje. Povedal mi: Čo to budem tebe zapierať, robili sme to my, gardisti a ja som to riadil, veď už i oni sú o tom presvedčení.

Dalej mi hovoril o tom ako to bolo vtedy, keď si so SPIŠIAKOM hovorili a niekto ich pri tom počul, že ten a ten transport bol masťný. Povedal mi, že to vtedy nemysleli tak, že by tam snád boli ľudia, ktorí mali hodne peňazí, ale mysleli to v tom zmysle, že sa tam popravovali kapacity. Išlo vtedy o francúzskych partizánov. Povedal mi, že týchto Francúzov tam bolo popravených asi 50 (päťdesiat) a boli to poväčšine zajatci čo utiekli z DUBNICE do povstania. V Dubnici predtým pracovali ako zajatci.

Potom mi menoval kto tam bol ďalej popravený. Povedal mi, že tam boli popravení tiež anglickí dôstojníci, ktorých bolo desať. Boli to vraj letci. Pri tejto príležitosti mi povedal, že ak sa to dozvedia Angličania a naši od nich budú žiadať niektorého z týchto pánov zo štábu z Banskej Bystrice, tak ich určite vydajú. Potom mi povedal, že tam boli popravení traja Švajčiari, niekoľko Srbov, a viacej Sovietskych partizánov z tzv. Jegorovovho štábu. Koľko to vraj nevie. Toto boli cudzinci. BUNTA mi akoby na ospravedlnenie povedal, že čo vraj mali u nás hľadať, ak vraj nemali (...), oni sa o to postarali, aby tu našli smrť. Hovoril to celkom cynicky ako opravdivý vrah. Potom mi povedal, že tí ostatní popravení to boli Slováci. Títo sa popravovali i s celými rodinami, aby nezostal ani jeden potomok, aby sa im vraj nemal kto pomstiť. Preto zavraždili i deti.

Hovoril mi tiež o istom BUBNOVI. Povedal mi, že to bol jeden spolupracovník SD. Okrem toho bol tiež u SD zamestnaný ako šofér. Tento BUBEN vozil do Nemeckej najviacej ľudí a mohol by vraj o tom veľa rozprávať. BUNTA sa s ním zoznámil v Nemeckej. Znova mi tiež rozprával, že tam boli tí traja ľudia z KOŠOVSKÉHO štábu, ktorí boli členmi POHG z Trnavy. Boli to PETKO, PALÁNEK a ČÍŠAR. Podľa BUNTU celkom iste ich tam poslal KOŠOVSKÝ, aby vraj vedel ako sa plní úkol ním daný.

Rozprával mi tiež o tom ako vlastne bolo s tým, že sa on, teda POHG z Považskej Bystrice dostalo do Banskej Bystrice až tak neskoro, oveľa neskoršie ako ostatní. Bolo

tam vraj medzi samotnými ľuďmi KOŠOVSKÉHO veľa zrady. Mnohí pracovali s partizánmi a preto ani vraj nemohli chytiť Sovietskeho vodcu partizánov JEGOROVA. Nuž preto ich tam potom KOŠOVSKÝ pozval keď si vraj nevedel dať rady. Boli oni medzi gardistami známi ako najsúcejší oddiel a preto ich KOŠOVSKÝ do B. Bystrice pozval, aby tam robili poriadky. [...]

Dokument č. 11

Správa agenta ŠtB „Juraja“ zo 4. 3. 1958

[...] Dnes ráno, keď sa už konečne pomodlil tak som sa s ním dal do reči a snažil som sa ho presvedčiť, že to jeho tvrdošijné zapieranie nemá nakoniec žiadnej ceny, že sa tým iba on sám vyčerpáva, nechá si nadávať a čo ja viem ešte čo a nakoniec bude potom tak vyčerpaný, že to všetko tak ako tak vyrozpráva. Povedal som mu, že je to nelogické niekomu tvrdiť, že nevie napríklad, že koľko tam prišlo aut a podobne, keď o ňom vedia, že tam po celú dobu poprav bol prítomný. Povedal mi na to potom po chvíľkovom rozmýšľaní, že on by to nakoniec i povedal, ale sa vraj bojí toho, že keby vyšetrojúce orgány vedeli, že on tieto dáta vie, tak by potom skutočne z neho urobili veliteľa a on by proti tomu nemohol nič namietat a to vraj on nechce. [...]

Potom mi povedal, že on bol prítomný pri tom, keď do Nemeckej prišli štyri autá a o ostatných počul iba od tých čo boli pri tom keď tie ostatné prišli. Dohromady ich vraj bolo 12. Potom mi hovoril, že oni však nechcú vedieť iba koľko tam prišlo aut, koľko tam bolo popravených ľudí, ale oni vraj chcú hlavne vedieť, že kto vybral práve Nemeckú na miesto poprav, kedy to tam bol kto obzerať, kto určil dátum poprav a to on skutočne nevie, keby ho vraj i rozkrájali. [...]

Dokument č. 12

Správa agenta ŠtB „Juraja“ z 8. 3. 1958

[...] Donútil som ho večer zasa k tomu ako to bolo vlastnej v tej Nemeckej. Hovoril mi takmer o všetkom. Musel som sa však veľa vypytovať, pretože on nevie dobre súvisle rozprávať. Rozprával mi to takto. Pri výsluchu vraj povedal všetky tie veci, o ktorých jasne vie, že boli tak ako ich rozpráva. [...] Povedal mi, že sa rozpamätal i na to, keď ku všetkým gardistom v Nemeckej ten prvý deň HORA hovoril. Povedal mi, že prišiel na to vtedy, keď uvažoval o tom, prečo on vlastne prvý deň išiel v Nemeckej k peci. Povedal mi, že už na to prišiel. Išiel tam vraj preto, lebo ho tam prilákala práve HOROVA reč, ktorú mal ku gardistom. Povedal mi, že tam HORA všetkým objasňoval čo tam budú robiť. Hovoril vraj, že sa tam budú strieľať židia, partizáni a cigáni. To si vraj pamätá. Čo iné tam hovoril to už vraj nevie. Tak isto je v ňom i to, že vie o tom, že Nemeckú vymysleli gardisti a nie Nemci. Kto mu to však povedal nevie sa rozpamätať. Pripúšťa, že mu to mohol povedať HORA, ale nemohol by na to prisahať. Uznal to, že on tam bol veliteľom, ale takým, ktorý vraj nikomu nerozkazoval. Povedal, že nikomu na nič nedal príkaz, pretože to robiť nemusel. Sami gardisti si hneď podali funkcie a sami sa brali k tomu z horlivosti čo robili. Povedal mi, že do strieľania sa vôbec nemiešal. Pri tom bol vraj DEFFNER. On síce bol pri peci každý deň možno vraj i niekoľko raz, ale to nevie presne povedať, lebo to boli len momentiky, že sa pozrel dve tri minúty a išiel zasa preč. Nechodil tam však preto, aby tam dával nejaké rozkazy, alebo podobne. Hovoril,

že i BUBNA tam iba videl, ale nevedel, že kto je to. To si vraj iba potom vo väzení spolu vyjasnili. V Nemeckej s ním nehovoril. Rozprával o tom, že ich POHG to bolo ako jedna rodina, Tam vraj takmer nebol rozdiel medzi šaržami. Všetci práve tak ako i on robili všetko to čo robili z presvedčenia a horlivosti a preto ho vraj teraz bolí, že sa všetci naňho vyhovárajú. Tolko mi včera hovoril BUNTA k Nemeckej.

Dokument č. 13

Správa agenta ŠtB „Juraja“ z 10. 3. 1958

[...][Bunta] mi hovoril o tom, že v Nemeckej sa to robilo hlúpo, pretože celkom blízko popraviska boli chalupy a že je to temer zázrak, že sa to z tých obyvateľov nikto nedozvedel. Obyvatelia Nemeckej si vraj mysleli, že sa tam páli vápno a preto sa chodili pýtať, že kedy už bude vápno hotové a že oni im odpovedali, že aby prišli na druhý týždeň. Potom mi hovoril že mali s tým so všetkým celkove starosti, pretože boli dni, keď sa vraj dym z vápenky plazil celkom pri zemi a vtedy z neho bolo cítiť takú sladkastú nepríjemnú vôňu. Aby na to neprišli obyvatelia a ľudia čo by sa akosi tam priblížili tak dávali potom na oheň smolu, alebo vraj niečo podobného, aby to neutralizovalo ten sladkastý zápach. [...]

Dokument č. 14

Správa agenta ŠtB „Juraja“ z 31. 3. 1958

BUNTA to je človek s ktorým sa už nedá absolútne nič robiť. Je to zažratý fašista, ako to on sám tiež hovorí a celkom nehanebne sa k tomu priznáva a jeho myšlienky smerujú iba k tomu, aby čo najviac ľudí mohol skántriť. Je presvedčený o tom, že konal správne vo všetkom čo robil a ani najmenej neľutuje toho, že sa napríklad zúčastnil toho vraždenia v Nemeckej, alebo pri tej žumpe. Ba naopak ľutuje, že toho nebolo viacej, že to neurobili chytrejšie a nakoniec samozrejme, že to všetko takto vyšlo na svetlo. To ho mrzí najviac. Ani raz som ho nepočul povedať, že by bol svoje činy oľutoval, alebo aspoň povedal, nemali sme to robiť, alebo niečo podobného. I keď niekedy začne viesť také, dalo by sa povedať pokrokové reči to je všetko iba preto, aby sa z toho mohol potom smiať, aby si z toho mohol uťahovať. Jeho úhlavnými nepriateľmi sú Česi a židia. Povedal mi, že ani vraj rusov tak nenávidí ako týchto. O politických otázkach nemá ani najmenšieho zdania. Fašistom bol iba preto, lebo to vyhovovalo jeho zverským pudom. To by bolo všetko.